

Mowa nienawiści i przestępstwa z nienawiści wobec osób LGTB

Godność człowieka jest nienaruszalna. Musi być szanowana i chroniona. Każdy ma prawo do poszanowania jego integralności fizycznej i psychicznej.
Karta praw podstawowych UE (art. 1 i art. 3 ust. 1)

„Mowa nienawiści” odnosi się do podburzania i zachęcania do nienawiści, dyskryminacji lub wrogości wobec jakiegokolwiek osoby, wynikających z uprzedzeń wobec tej osoby z powodu jakiejś cechy charakterystycznej, na przykład orientacji seksualnej lub tożsamości płciowej.

„Przestępstwo z nienawiści” odnosi się do napaści fizycznej lub słownej na jakąkolwiek osobę, wynikającej z uprzedzeń wobec tej osoby z powodu jakiejś cechy charakterystycznej, na przykład orientacji seksualnej lub tożsamości płciowej.

„Homofobia” jest nieuzasadnionym lękiem odczuwanym wobec danej osoby, ponieważ osoba ta jest lesbijką, gejem lub biseksualistą.

„Transfobia” to nieuzasadniony lęk odczuwany wobec danej osoby, ponieważ osoba ta określa się jako osoba płci innej niż płeć przypisana jej z chwilą narodzin, poprzez np. leczenie hormonalne, operację, ubiór lub kosmetyki.

Strach i zastraszanie wynikające z przestępstw z nienawiści i mowy nienawiści nie pozwalają lesbijkom, gejom, osobom biseksualnym i transpłciowym (LGBT) na pełny udział w życiu społecznym. Rozmiar zjawiska mowy nienawiści i przestępstw z nienawiści wobec osób LGTB w UE nie jest znany, ponieważ większość państw członkowskich nie prowadzi statystyk na ten temat. Niektóre badania sugerują jednak, że w pewnych państwach członkowskich nawet 50% osób LGTB padło ofiarą mowy nienawiści lub przestępstwa z nienawiści. Ponieważ brak jednej zasady obowiązującej w UE, państwa członkowskie przyjmują różne podejścia do mowy nienawiści i przestępstw z nienawiści.

Badania sugerują, że mowa nienawiści i przestępstwo z nienawiści często nie są zgłaszane. Częściowo dzieje się tak, ponieważ poszkodowanym ciężko rozmawiać o ich seksualności z organami ścigania. Niektóre państwa członkowskie wprowadziły „zgłoszenia do osób trzecich”, które umożliwiają zgłoszenie przestępstwa w miejscu innym niż posterunek policji, osobom innym niż funkcjonariusze policji.

Uznanie mowy nienawiści za przestępstwo

W dwunastu państwach członkowskich (w Belgii, Danii, Niemczech, Estonii, Hiszpanii, we Francji, w Irlandii, na Łotwie, w Holandii, Portugalii, Rumunii i Szwecji) oraz w Irlandii Północnej w Wielkiej Brytanii podburzanie do nienawiści, przemocy lub dyskryminacji z powodu orientacji seksualnej jest przestępstwem.

W czterech państwach członkowskich (w Austrii, Bułgarii, we Włoszech i na Malcie) mowa nienawiści jest uznana za przestępstwo w stosunku do konkretnych grup i osoby LGTB nie są do nich zaliczone. Utrudnia to stosowanie przepisów do przypadków homofobii.

W pozostałych państwach członkowskich mowa nienawiści wobec osób LGTB nie jest odrębnie zdefiniowana jako przestępstwo, ale przepisy są sformułowane w ogólny sposób i mogłyby zostać zastosowane do ich ochrony.

Przestępstwo z nienawiści

Obecnie wszystkie państwa członkowskie uznają fizyczną napaść za przestępstwo. W większości państw członkowskich kara za takie przestępstwo może zostać podniesiona, gdy wynika ono z uprzedzenia o charakterze, na przykład, rasowym lub religijnym (określanego mianem „okoliczności obciążających”). Unijne prawo nie wymaga jednak od państw członkowskich włączenia homofobii lub transfobii do „okoliczności obciążających” w przypadku popełnienia przestępstwa.

W 10 państwach członkowskich (w Belgii, Danii, Hiszpanii, we Francji, w Holandii, Portugalii, Rumunii, Finlandii, Szwecji i Wielkiej Brytanii) homofobia i transfobia są okolicznościami obciążającymi, choć niektóre państwa członkowskie ograniczają je do konkretnych przestępstw.

W 15 państwach członkowskich (w Bułgarii, Czechach, Niemczech, Estonii, Hiszpanii, Irlandii, we Włoszech, na Cyprze, Litwie, w Luksemburgu, na Łotwie, Malcie, w Austrii, Słowenii, Słowacji) homofobia i transfobia nie są w sposób wyraźny zdefiniowane jako okoliczność obciążająca. Jednakże w sześciu z nich (w Czechach, Niemczech, na Łotwie, Malcie, w Austrii i Słowacji) ogólne pojęcie przestępstwa z nienawiści jest uznane w prawie, tym samym możliwie jest uwzględnienie homofobii i transfobii jako okoliczności obciążających.

PRAWO DO RÓWNEJ OCHRONY

W dniu 28 listopada 2008 r. UE przyjęła decyzję ramową odnoszącą się do mowy nienawiści i przestępstw z nienawiści wynikających z rasizmu lub ksenofobii (Dz.U. L 328 z 2008 r.). UE powinna rozważyć przyjęcie podobnych przepisów, które objęłyby mowę nienawiści i przestępstwa z nienawiści wynikające z homofobii i transfobii, dzięki czemu osoby LGBT byłyby chronione we wszystkich państwach członkowskich.

Niniejsza ulotka jest oparta na dwóch sprawozdaniach: *Homofobia i dyskryminacja z powodu orientacji seksualnej i tożsamości płciowej w państwach członkowskich – UE Część I Analiza prawna* opublikowanym przez Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) w czerwcu 2008 r. i *Homofobia i dyskryminacja z powodu orientacji seksualnej i tożsamości płciowej w państwach członkowskich UE – Część II Sytuacja społeczna* opublikowanym w marcu 2009 r.

Pełna wersja sprawozdania jest dostępna pod adresem: <http://fra.europa.eu>

Wszystkie publikacje Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej można zamówić bezpłatnie na jej stronie internetowej.

Zastrzeżenie:

W przypadku pytań dotyczących niniejszego tłumaczenia należy zwrócić się do wersji angielskiej, która jest autentyczną i oficjalną wersją dokumentu.